

ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

Spiritual Leadership Affecting the School Administrators' Administration of The
secondary Education Service Area Office 41 Phichit

สุภาวดี ศรีใจวงศ์¹ อนุชา กอนพ่วง²
E-mail: Suphawadis62@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน และครูจำนวน 239 คน รวมทั้งหมดจำนวน 274 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.651-0.692 และภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร สูงที่สุด คือ ความไว้วางใจ และต่ำที่สุด คือ ความหวัง และ 4) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัว ได้แก่ วิสัยทัศน์ (X_1) ความไว้วางใจ (X_4) ศรัทธา (X_3) และความหวัง (X_2) ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.771 มีอำนาจพยากรณ์ (R^2) ได้ร้อยละ 59.40 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.306 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.174 + 0.277X_1 + 0.184X_4 + 0.153X_3 + 0.115X_2$$

$$\hat{Z}_y = 0.306Z_1 + 0.238Z_4 + 0.188Z_3 + 0.151Z_2$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ การบริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed 1) to study the spiritual leadership level of the school administrators 2) to study the 3) to study the relationship between spiritual leadership and administration of school administrators. 4) to create a forecast equation for the spiritual leadership of the school administrators that affect the administration of the school Under the Office of the Secondary Educational Service Area 41, Phichit Province The sample groups were 35 school administrators and 239 teachers set the sample size with the Crazy and Morgan tables. Obtained by stratified randomness Collect information too Questionnaire for Spiritual Leadership Affecting School Administrators Administration Under the Office of the Secondary Educational Service Area 41, Phichit Province

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Analyze the data by analyzing mean values. Standard deviation Pearson's Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results of the research were as follows:

1) the level of spiritual leadership of the school administrators Under the Office of the Secondary Educational Service Area 41, Phichit Province Overall, it was at a high level. 2) the administrative level of the school administrators. Under the Office of the Secondary Educational Service Area 41, Phichit Province Overall, it is at a high level. 3) Coefficient of Correlation Between Variables Affecting the Administration of School Administrators Under the Secondary Education Service Area Office, District 41, Phichit Province, it was found that the correlation coefficient was between 0.651-0.692 and spiritual leadership affecting the administration of the school administrators. Under the Secondary Educational Service Area Office, District 41, Phichit Province, the highest is the trust and the lowest is the hope and 4) The results of a stepwise multiple regression analysis of spiritual leadership affecting the administration of the school administrators. There were four statistical significance at the .05 level, namely vision (X_1), trust (X_4), faith (X_3) and hope (X_2), affecting the administration of the school administrators. Under the Office of the Secondary Educational Service Area 41, Phichit Province There was a multiple correlation coefficient (R) equal to 0.771, predictive power (R^2) was 59.40% and the standard error of 0.306, which could write the forecasting equations in raw score and standard score, respectively, as follows:

$$\hat{Y} = 1.174 + 0.277X_1 + 0.184X_4 + 0.153X_3 + 0.115X_2$$

$$\hat{Z}_y = 0.306Z_1 + 0.238Z_4 + 0.188Z_3 + 0.151Z_2$$

Keywords: spiritual leadership, school administration

ความเป็นมาของปัญหา

สถานการณ์ในประเทศไทยที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรีได้ประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและแนวโน้มของประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งได้ระบุไว้ว่า พลวัตความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสวัฒนธรรมโลกมีสาเหตุจากโลกาภิวัตน์ เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรม ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทศนคติ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่างๆ จนทำให้คนไทยมีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพในสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนให้คนมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2560: 43)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่สร้างและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ นั่นคือเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้นำสถานศึกษาจะต้องแสดงออกซึ่งภาวะให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ คน เวลา สถานที่ ตลอดจนสภาพแวดล้อมในบริบทที่มีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเผชิญกับภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ซับซ้อนแปลกใหม่ และท้าทายต่อการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ดังนั้นจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถในความเป็นผู้นำในการบริหารงาน เพื่อรวมพลังและใช้ประโยชน์ของบุคลากรที่มีอยู่ให้ช่วยกันทำงาน และต้องรู้จักเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่า มีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาหนึ่งในปัจจัยนั้นคือภาวะผู้นำ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ Thompson (2012) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของ

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการพัฒนาโรงเรียนและช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

สำหรับงานวิจัยนี้ให้ความสนใจใน “ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ” (Spiritual Leadership) เนื่องจากผลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่ง ความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณเป็นคุณลักษณะทางจิตที่สำคัญและเป็นจุดสูงสุดของพัฒนาการของบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาครู โดยภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณเป็นความสามารถในการจูงใจ ในการสร้างวิสัยทัศน์ ความน่าเชื่อถือ ศรัทธา (ภุริกันต์ วัฒนประภาคศักดิ์, 2557; อุษณีย์ ธีระพัชรรังษี, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้เป็นคนดีและคนเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก ทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและการรับผิดชอบต่อการดำเนินการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาตัวแปรจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามระดับความคิดเห็นแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case design)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตรจากโรงเรียน จำนวน 30 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน และครู จำนวน 897 คน รวมทั้งสิ้น 932 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563)
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างอิงใน ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 117) ได้กลุ่มตัวอย่าง 274 คน และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sandom Sampling) มีขั้นตอนดังนี้
 - 2.2.1 สุ่มแบบแบ่งชั้นตามตำแหน่งหน้าที่เป็น 2 ชั้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู
 - 2.2.2 สุ่มผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง กำหนดสัดส่วนโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 100 ของประชากร
 - 2.2.3 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ของครูในแต่ละอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 239 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ประกอบด้วยคำถามภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของกมลวรรณ ทิพยนตร์ (2556) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ แยกเป็นด้านวิสัยทัศน์ (Vision) จำนวน

7 ข้อ ด้านความหวัง (Hope) จำนวน 5 ข้อ ด้านศรัทธา (Faith) จำนวน 4 ข้อ และด้านความไว้วางใจ (Trust) จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์สร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถามจำนวน 43 ข้อ แยกเป็นด้านการบริหารวิชาการ จำนวน 12 ข้อ ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 9 ข้อ ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 11 ข้อ ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 11 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ขอความอนุเคราะห์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนครสวรรค์เพื่อทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร จำนวน 274 ฉบับ โดยไปแจกด้วยตนเองและจัดส่ง Google form

4.3 เมื่อถึงกำหนดวันนัดหมาย ผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองพร้อมตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อย ความสมบูรณ์ของข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามในแต่ละชุด ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ และระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product correlation Coefficient)

5.4 วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และมีตำแหน่งครู 239 คน คิดเป็นร้อยละ 87.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์ทำงานที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมา ประสบการณ์ 10 - 20 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 ประสบการณ์ 21 - 30 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และ ประสบการณ์ 31 ปี ขึ้นไป จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

2. ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

2.1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายและวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ	(n=274)		แปลผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านวิสัยทัศน์	4.20	0.53	มาก	3
2	ด้านความหวัง	4.14	0.62	มาก	4
3	ด้านศรัทธา	4.37	0.59	มาก	1
4	ด้านความไว้วางใจ	4.35	0.62	มาก	2
รวม		4.25	0.51	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่าภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านศรัทธา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาได้แก่ ด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความหวัง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$)

2.2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม

ข้อ	ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	(n=274)		แปลผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการบริหารวิชาการ	4.22	0.54	มาก	3
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	4.35	0.50	มาก	2
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.37	0.48	มาก	1
4	ด้านการบริหารทั่วไป	4.20	0.58	มาก	4
รวม		4.28	0.48	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

3. ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1				
X_2	.602**	1			
X_3	.622**	.738**	1		
X_4	.645**	.742**	.767**	1	
Y	.668**	.651**	.672**	.692**	1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว จำนวน 8 ค่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.651-0.692 และภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านความไว้วางใจ (X_4) ($r_{xy} = 0.692$) รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านศรัทธา (X_3) ($r_{xy} = 0.672$) ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ (X_1) ($r_{xy} = 0.668$) และต่ำที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านความหวัง (X_2) ($r_{xy} = 0.651$)

4. ตอนที่ 4 ผลการค้นหาค่าตัวแปรพยากรณ์ที่ดีและสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

การค้นหาค่าตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) โดยพิจารณาเลือกตัวแปรที่มีอำนาจการพยากรณ์สูงเข้าไปในสมการพยากรณ์ และเพิ่มตัวแปรทีละตัวแปร ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ลำดับการเข้าสมการ	R	R ²	R ² adj	F
X_4	0.692	0.479	0.477	249.806
X_4, X_1	0.750	0.563	0.559	52.022
X_4, X_1, X_3	0.765	0.586	0.581	14.910
X_4, X_1, X_3, X_2	0.771	0.594	0.588	5.609

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) พบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจ (X_4) สามารถพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.479 แสดงว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจ สามารถพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้ร้อยละ 47.90

เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ (X_1) พบว่า สามารถพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) เพิ่มขึ้นเป็น 0.563 แสดงว่า ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ สามารถร่วมพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้ร้อยละ 56.30

เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ ปัจจัยด้านศรัทธา (X_3) พบว่า สามารถพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) เพิ่มขึ้นเป็น 0.586 แสดงว่า ปัจจัยด้านศรัทธา สามารถร่วมพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้ร้อยละ 58.60

เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ ปัจจัยด้านความหวัง (X_2) พบว่า สามารถพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) เพิ่มขึ้นเป็น 0.594 แสดงว่า ปัจจัยด้านความหวัง สามารถร่วมพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ได้ร้อยละ 59.40

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยในสมการพยากรณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.
ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ (X ₁)	0.277	.048	0.306	5.745	.000
ปัจจัยด้านความไว้วางใจ (X ₄)	0.184	.053	0.238	3.476	.001
ปัจจัยด้านศรัทธา (X ₃)	0.153	.054	0.188	2.812	.005
ปัจจัยด้านความหวัง (X ₂)	0.115	.049	0.151	2.368	.019
R = 0.771 R ² = 0.594 R ² adj = 0.588 SE _{est} = 0.306 F = 5.609 A = 1.174					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ (X₁) ปัจจัยด้านความไว้วางใจ (X₄) ปัจจัยด้านศรัทธา (X₃) และปัจจัยด้านความหวัง (X₂) ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.771 มีอำนาจพยากรณ์ (R²) ได้ร้อยละ 59.40 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.306 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับดังนี้

$$\hat{Y} = 1.174 + 0.277X_1 + 0.184X_4 + 0.153X_3 + 0.115X_2$$

$$\hat{Z}_y = 0.306Z_1 + 0.238Z_4 + 0.188Z_3 + 0.151Z_2$$

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน อีกทั้งยังได้นำหลักภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณไปปฏิบัติกับองค์กรโดยมุ่งความสำคัญในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติฯ หงส์ชัย (2559) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะด้านสามารถทำวิสัยทัศน์ ด้านมีความรักที่ไม่เห็นแก่ตัว และด้านมีความหวัง/ศรัทธาโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 คุณลักษณะ ส่วนสภาพพึงประสงค์ด้านสามารถทำวิสัยทัศน์ ด้านมีความรักที่ไม่เห็นแก่ตัว และด้านมีความหวัง/ศรัทธา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 คุณลักษณะ

2. ผลการศึกษากาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนอัตรากำลัง จัดครูสอนตรงตามความถนัด พัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามระเบียบ จรรยาบรรณ สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร สอดคล้องกับ สีวรรณ ไชยกุล (2562) ได้ศึกษาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านความไว้วางใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารงานตามกระบวนการที่ยุติธรรม เคารพมติในที่ประชุมแม้จะขัดแย้งกับความรู้สึกของตน เมื่อทำงานผิดพลาดก็ยอมรับด้วยความเต็มใจและรู้จักให้อภัยเมื่อบุคลากรทำงานผิดพลาด จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความเชื่อถือ ไว้วางใจจากผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ ประจักษ์ เข้มไคร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความไว้วางใจต่อผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความไว้วางใจต่อผู้บริหารโรงเรียนเป็นการที่

ผู้ได้บังคับบัญชายินดีหรือเต็มใจที่จะกระทำให้กับผู้บริหารด้วยเจตนาหรือความตั้งใจที่ดี ซึ่งเป็นผลจากความมั่นใจในพฤติกรรมของ
ผู้บริหารจากคุณลักษณะ 1)คุณธรรมนำชีวิตของผู้บริหาร 2)สมรรถนะของผู้บริหาร 3)จิตลักษณะความเป็นคนดี 4)ภาวะผู้นำ 5)
สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และ 6)คุณลักษณะของผู้บริหาร

3.2 ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ด้านความหวัง การบริหารงานในองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นความสำคัญยิ่ง ผู้บริหารต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและอุทิศตนต่อการทำงาน ให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหาข้อขัดแย้งในสถานศึกษาและกระตุ้นให้ครูมีแรงจูงใจต่อการทำงาน สอดคล้องกับ Fry (2003) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณแสดงให้เห็นว่าความหวัง/ความเชื่อมั่นในวิสัยทัศน์ขององค์กรจะเป็นตัวทำให้ผู้ตามมุ่งไปในอนาคตข้างหน้าและจัดการความต้องการและความคาดหวังในทางบวกที่กระตุ้นความพยายามผ่านทางแรงจูงใจ

4. ผลการค้นคว้าตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 ด้านวิสัยทัศน์ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษานำข้อคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปใช้วางแผนในการกำหนดเป้าหมาย ชี้แจงให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้ ปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรเพื่อสร้างภาพอนาคตของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ซีรคักดี สารสมิคร และคณะ (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ประกอบด้วย มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและทันสมัย สามารถทำให้ผู้อื่นยอมรับในวิสัยทัศน์และปฏิบัติตาม มีความสามารถเปิดโอกาสสื่อสาร เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นและสะท้อน ผลย้อนกลับ เพื่อการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

4.2 ด้านความหวัง เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในสถานศึกษากรณีบุคลากรเข้าร้องเรียนได้ เป็นผู้อุทิศตนทำงานนอกเวลาจนกว่างานจะสำเร็จลุล่วง สอดคล้องกับกมลวรรณ ทิพยเนตร (2556) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติราชการในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณไม่แตกต่างกัน อาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนเข้าพบหรือปรึกษาหารือได้ ตลอดจนมีความสามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในสถานศึกษาในกรณีผู้ปกครองเข้าร้องเรียนหรือแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้อุทิศตนทำงานนอกเวลาจนกว่างานจะสำเร็จลุล่วง

4.3 ด้านศรัทธา เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างศรัทธาจากการปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมจากการแต่งกายและวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ การนำข้อมูลสารสนเทศมาประกอบการตัดสินใจ การยอมรับในความสามารถของบุคลากร ตลอดจนการให้บุคลากรเข้าพบเพื่อนปรึกษาเรื่องต่างๆ ล้วนเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในตัวของผู้บริหารในการบริหารงาน สอดคล้องกับ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงบริหารมีถือเป็นอัตรลักษณ์ของบุคคลที่เห็นได้ชัดจากบุคลิกภาพ คุณลักษณะ พฤติกรรม ของผู้บริหารที่สื่อออกมาให้ครูได้รับรู้และเกิดความเชื่อถือศรัทธาจนก่อให้เกิดความมั่นใจในตัวผู้บริหารและเกิดความเต็มใจในการให้ความร่วมมือปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้

4.4 ด้านความไว้วางใจ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม รู้จักให้อภัย ยอมรับผิดด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ บุญส่ง กาญจนเกตุ (2560) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีม พบว่า ผู้บริหารที่สร้างความเชื่อถือไว้วางใจด้วยการบริหารตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ เมตตาและยุติธรรม ทำให้ทุกคนพอใจที่จะทำงาน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.651-0.692 และภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สูงที่สุด คือ ความไว้วางใจ และต่ำที่สุด คือ ความหวัง
3. ผลการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัว ได้แก่ วิสัยทัศน์ความไว้วางใจ ศรัทธา และความหวัง ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการอุทิศเวลาให้กับงาน ดูแล ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ด้านความหวัง มีความจำเป็นในการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ผู้บริหารทำงานนอกเวลาลานกว่างานจะสำเร็จคล่อง สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานจนบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนแก้ปัญหาข้อขัดแย้งได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณในการบริหารงาน เพื่อจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาครูพัฒนาโรงเรียนและช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนระดับอื่นๆ และสังกัดอื่น เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีจำนวนน้อยโดยเฉพาะในบริบทการศึกษาไทย
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันในโรงเรียน เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีความผูกพันต่อโรงเรียน จะทำให้เกิดความรักความหวงแหนภาพลักษณ์ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรโดยไม่คิดโยกย้ายหรือเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

เอกสารอ้างอิง

- กมลมาลัย ไชยศิริธัญญา. (2560). ภาวะผู้นำเชิงบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2), 62-78.
- กมลวรรณ ทิพยเนตร. (2556). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐนิชา หงส์ชัย. (2559). แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ สารสมักร และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 <http://rtunc2020.rtu.ac.th/Production/proceeding/pdf/Oral%20Presentation/Oral4ED/5ED_O07.pdf> (สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563).
- บุญส่ง กาญจนเกตุ. (2560). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรกรณ์ ประจัญบาน. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ประจักษ์ เข็มไคร. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความไว้วางใจต่อผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 12(2), 167-177.
- ภูริกันต์ วัจนประภาศักดิ์. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ บุคลิกภาพห้องปฏิบัติการ วัฒนธรรมองค์กร และผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับบังคับบัญชา บริษัทอุตสาหกรรมกระดาษแห่งหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 40(2), 92-107.

- สีวรรณ ไชยกุล. (2562). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. <https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422> (สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2563).
- อุษณีย์ ธีระพัชรังษี (2559). กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูที่มีผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเขียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fry, L.W. (2003). Toward a theory a theory of ethical and spiritual leadership. *The Leadership Quarterly*. 16(5), 619-622.
- Thompson, T. (2012). Hidden Strength: Encouraging Spiritual Leadership Attributes Among School Leaders. *Kentucky Journal of Excellence in College Teaching and Learning*. 10(9), 107-118.